

УДК 657.4

Г.Б. Назарова, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Основні принципи формування витрат підприємств з метою визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток

У статті узагальнено основні принципи формування витрат від операційної діяльності та інших витрат підприємств – платників податку на прибуток. Визначено тимчасові та постійні податкові різниці при формуванні витрат підприємств. Узагальнено структуру витрат та порядок їх формування на підставі даних бухгалтерського обліку.

витрати від операційної діяльності, інші витрати, облік, об'єкт оподаткування, податок на прибуток

Важливим складовим елементом при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток виступають витрати. Принципи визнання витрат платників податку на прибуток, які викладені в розділі III Податкового кодексу, наближені до принципів визнання витрат підприємства відповідно до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Поряд з цим залишилися декілька різних підходів щодо структури та механізму розрахунку витрат, які, в свою чергу, формують тимчасові та податкові різниці між показниками податкового і бухгалтерського обліку. В економічній літературі категорії «витрати» і «затрати», в основному, використовуються як синоніми, проте з погляду бухгалтерського обліку, їх значення різні. Поняття «затрати» стосується до всього обліку використання ресурсів, у тому числі й на придбання активів, тоді як поняття «витрати» стосується виключно тих ресурсів, які при визначенні прибутку господарюючого суб'єкта за даний період часу порівнюються з доходами.

Завданням даної статті є визначення основних принципів формування витрат від операційної діяльності та інших витрат, встановлення структури витрат з метою розроблення порядку формування їх даних на підставі даних бухгалтерського обліку. Великий внесок у розвиток теоретичних, методичних і прикладних питань визнання понять доходу зробили вітчизняні вчені Ф.Ф. Бутинець, М.Т. Білуха, І.К. Дрозд, Л.Г. Ловінська, а також зарубіжні вчені М. Ван Бред, Д. Лоббек, Б. Нідлз, Я.В. Соколов, Е. Хендриксен та ін., проте, деякі питання все ще залишаються відкритими. Це стосується розробки механізму формування на підставі даних бухгалтерського обліку показника витрат з метою оподаткування податком на прибуток.

Визначення понять «витрати» і «затрати», методики їх оцінки і критеріїв визначення складають фундаментальну проблему сучасної теорії обліку. У вітчизняній практиці бухгалтерського обліку таке розмежування вказаних понять не повністю визначене. Іноді витрати визначаються як несприятливий рух грошових ресурсів, що зменшує прибуток фірми. Проте не будь-який несприятливий рух можна назвати витратами. Акцептуємо, що витрати – це використання або споживання товарів і послуг у процесі отримання доходу [7, с. 241–244].

Інший підхід до визначення суті витрат використовує FASB (Financial Accounting Standards Board – Рада з розробки стандартів фінансового обліку): «Витрати

– це вибуття або інше використання активів чи утворення кредиторської заборгованості (або поєднання і того, й іншого) в результаті поставки чи виробництва товарів, надання послуг або виконання інших видів діяльності, що складають основну діяльність підприємства» [2].

За твердженням критиків, у даному визначенні змішується дія витрат із власне витратами і залишається незрозумілим, яке саме вибуття повинне братися до уваги, оскільки існує безліч видів вибуття активів, що мають відношення до основної діяльності підприємства, але які не мають нічого спільного з витратами.

Вважаємо, що питання, які торкаються поняття «витрати», безпосередньо пов'язані з поняттям прибутку. Саме витрати є одним з основних елементів фінансової і податкової звітності і їх визначення – важливий чинник впливу на формування достовірних фінансових результатів.

Що стосується тлумачення даного поняття в нашій країні, то згідно зі ст. 6 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» витратами звітного періоду є або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [4].

У п. 7 П(С)БО 16 «Витрати» зазначено, що витрати певного періоду визначаються одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Нині в бухгалтерському обліку згідно з П(С)БО 16 «Витрати» витрати підприємства, залежно від їх характеру та умов отримання, поділяються лише за видами діяльності і включають витрати від звичайної діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної) та витрати від надзвичайної діяльності.

Необхідно підкреслити, що згідно із П(С)БО 16 «Витрати», до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) не включаються витрати адміністративні, на збут та інші операційні, тобто в бухгалтерському обліку формується неповна собівартість.

Питання щодо визначення собівартості залишаються невирішеними і мають дискусійний характер. Існує думка, що облік витрат за неповною собівартістю призводить до її викривлення, а це може суттєво ускладнити ціноутворення [1, с. 149], що вказує на неповну собівартість як на неадекватне поняття за економічним змістом [6, с. 517]. На будь-яких підприємствах вирішення цього питання має важливе значення, тому що ціна реалізації товарів (робіт, послуг) формується на підставі сукупних витрат, а не «виробничої (неповної)» собівартості.

Положенням про державне регулювання цін (тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних підприємств [5] передбачений обов'язок надання відповідним органам даних про запланований рівень цін, фактичну собівартість продукції з розшифруванням матеріальних і трудових витрат, обсяги виробництва, запланований і досягнутий розмір прибутків від реалізації продукції, а також про розмір прибутків, рентабельності в цілому по підприємству, пояснювальної записки. Тому для підприємств проблема достовірного формування відповідної інформації, зокрема, собівартості, залишається актуальною і потребує подальшого дослідження.

Що стосується структури витрат підприємств при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток відповідно до положень розділу III Податкового кодексу [3], то її схематично представлено на рисунку 1. Треба зазначити, що витрати платника податку на прибуток розподілено на дві основні групи:

- 1) витрати від операційної діяльності;
- 2) інші витрати.

Витрати операційної діяльності складаються, у першу чергу, з собівартості реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг з урахуванням витрат для яких встановлено особливий порядок формування.

Витрати від операційної діяльності формується на основі даних аналітичного обліку витрат (субрахунки 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», 902 «Собівартість реалізованих товарів», 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг», 91 «Загальновиробничі витрати» у кореспонденції субрахунку 791 «Результат операційної діяльності»).

Формування витрат операційної діяльності платника податку на прибуток здійснюється за такими принципами:

1. Перший принцип – до складу витрат включаються витрати, що підтверджені первинними документами, у тому числі складеними нерезидентами за правилами інших країн. Якщо в попередні податкові періоди певні витрати не були включені до складу витрат з причин відсутності їх документального підтвердження або допущених помилок, а в поточному періоді відновлено документи або виявлено помилки, відповідні витрати включаються до витрат звітного періоду. Якщо це витрати минулих звітних років, їх відносять до складу інших витрат, а якщо виявлено або підтверджено витрати поточного року – їх відносять до витрат відповідної групи (адміністративних, інших операційних витрат тощо).

2. Другий принцип - витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, виконаних послуг, наданих робіт, відповідають визнаним доходам від реалізації товарів (робіт, послуг).

3. Третій принцип - будь-які витрати платника податку на прибуток не можуть бути включені до складу витрат двічі.

Платник податку на прибуток обов'язково коригує суму витрат у зв'язку зі змінами суми компенсації вартості після придбання товарів (результати робіт, послуг), балансової вартості основних засобів, у тому числі при поверненні придбаних товарів.

Оцінка вибуття запасів здійснюється за методами бухгалтерського обліку і для одиниць запасів однакового призначення і використання застосовується лише один метод оцінки їх вибуття.

Собівартість придбаних та реалізованих товарів формується відповідно до ціни їх придбання з урахуванням ввізного мита і витрат на доставку та витрат на доведення їх до стану, придатного для продажу.

Собівартість виготовлених та реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг складається з прямих витрат, що пов'язані з виробництвом, а саме: прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, амортизації виробничих основних засобів та нематеріальних активів, загальновиробничих витрат, вартості придбаних послуг, прямо пов'язаних з виробництвом, інших прямих витрат (у тому числі електричної енергії (включаючи реактивну)).

Склад цих витрат відповідає наведеним у п. 11 П(С)БО 16 «Витрати», але його дещо розширено – додано амортизацію необоротних активів та вартість придбаних послуг. У той же час, передбачено включення до прямих витрат змінних та постійних розподілених загальновиробничих витрат за правилами бухгалтерського обліку, які відносяться на собівартість виготовлених та реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

Прямі витрати обліковують на бухгалтерському рахунку 23 «Виробництво», на якому визначають собівартість виготовлених товарів. Собівартість одиниці

реалізованих товарів відповідає собівартості одиниці виготовлених товарів, а загальна величина собівартості реалізованих товарів визначається, виходячи з обсягу реалізації.

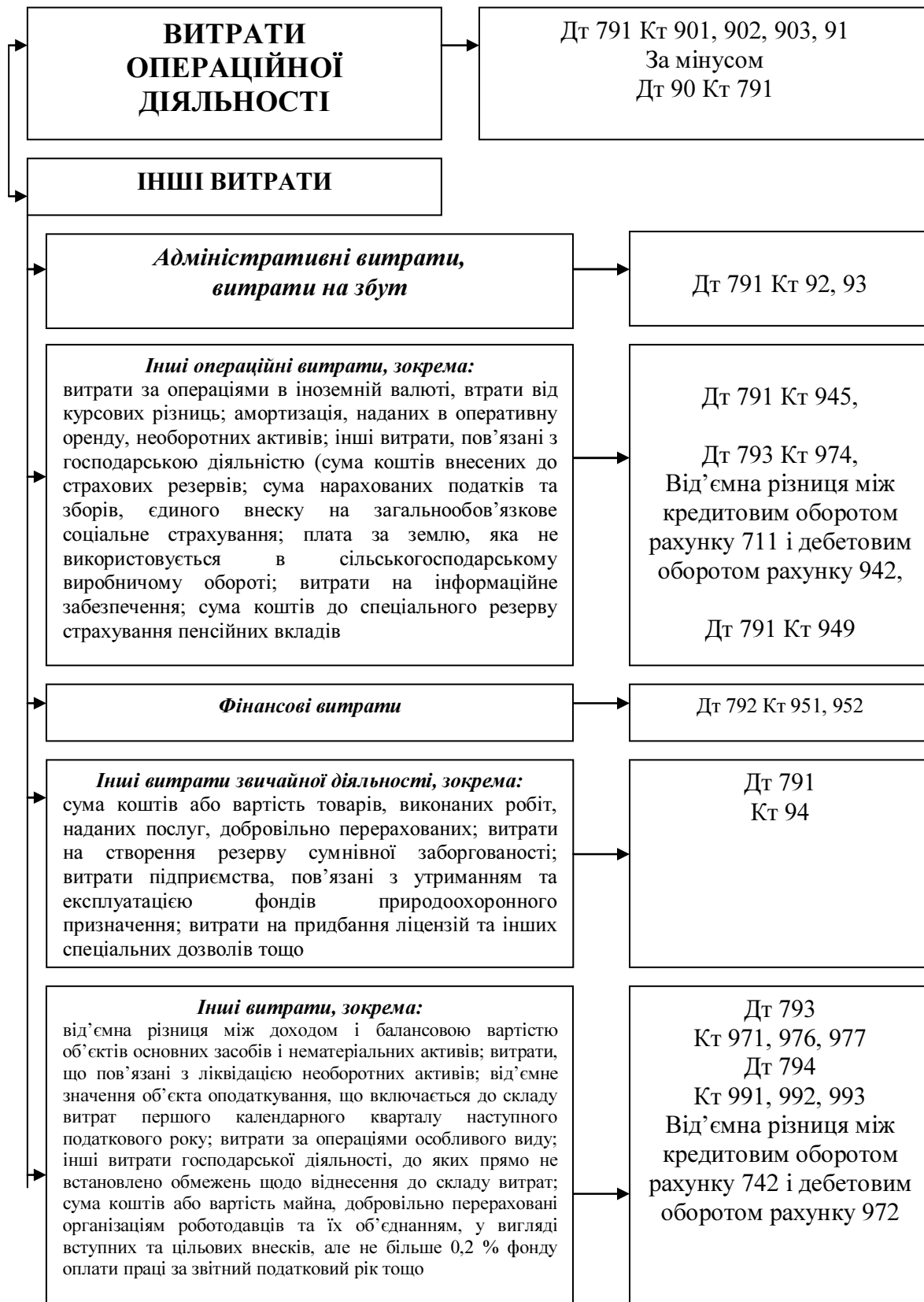

Рисунок 1 - Структура витрат платника податку на прибуток за звітний період

Фактична вартість остаточно забракованої продукції не включається до складу витрат, крім витрат від браку, які включаються до вартості остаточно забракованої з технологічних причин продукції та витрат на виправлення такого браку, в разі реалізації такої продукції. Норми витрат можуть встановлюватися платником податку самостійно за умови обґрунтування їх розміру у випадку, коли ці втрати не встановлено Кабінетом Міністрів України. Не включаються до складу витрат фактична втрата товарів, крім витрат у межах норми природного убутку чи технічних витрат і витрат із розбалансування природного газу та витрат при передачі електричної та теплової енергії.

До загальновиробничих витрат відносять витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням цехів, дільниць, лінійних підрозділів на підприємствах, у яких є поділ на цехи та дільниці. До них відносять витрати на оплату праці та внески на соціальні заходи від заробітної плати апарату управління цехами (дільницями), на опалення, освітлення, водозабезпечення приміщень цехів (дільниць), амортизацію необоротних активів загальновиробничого призначення. Перелік загальновиробничих витрат максимально відповідає п. 15 П(С)БО 16 «Витрати» за кількома виключеннями: виключено витрати на охорону навколишнього середовища; додано витрати, які пов'язані з розвідкою / дорозвідкою та облаштуванням нафтових та газових родовищ.

Перелік загальновиробничих витрат відповідає витратам, які в бухгалтерському обліку обліковують на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

Оскільки витрати з метою розрахунку оподаткованого прибутку визначають за правилами бухгалтерського обліку, до складу витрат звітного періоду буде включена не уся сума загальновиробничих витрат, а лише постійні нерозподілені витрати, які безпосередньо списують у дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації», та частина змінних і постійних розподілених витрат (списаних у дебет рахунку 23 «Виробництво»), які відповідають собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

Інші витрати включають адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати, інші витрати звичайної діяльності.

До адміністративних витрат відносять загальногосподарські витрати, які здійснюють для управління й обслуговування підприємства: витрати на оплату праці та службових відряджень адміністративного персоналу, на утримання необоротних активів загальногосподарського призначення, усі витрати підприємства на послуги зв'язку, аудиторські, юридичні та інші професійні послуги, на оплату банківського обслуговування. Перелік адміністративних витрат максимально відповідає п. 18 П(С)БО 16 «Витрати» за такими виключеннями: виключено витрати на податки і збори (які не включено до прямих витрат) – ці витрати віднесено до інших операційних витрат.

Перелік адміністративних витрат відповідає витратам, які в бухгалтерському обліку обліковують на рахунку 92 «Адміністративні витрати» за виключенням зазначених вище податків та зборів.

До витрат на збут включають витрати, пов'язані з реалізацією товарів, (робіт, послуг), перелік яких відповідає п. 19 П(С)БО 16 «Витрати» і які обліковують на бухгалтерському рахунку 93 «Витрати на збут», у тому числі в торгівельних організаціях.

Склад інших операційних витрат суттєво відрізняється від їх переліку в бухгалтерському обліку, тобто до витрат з метою визначення об'єкта оподаткування включається тільки частина тих витрат, які обліковують на бухгалтерському рахунку 94 «Інші операційні витрати».

По-перше, до інших операційних витрат включаються витрати за операціями в іноземній валюті, втрати від курсової різниці. Формування витрат здійснюється у

розмірі отриманого збитку. Який представляє собою від'ємну різницю між доходом від продажу та балансовою вартістю такої валюти або металів.

По-друге, до складу інших операційних витрат включається амортизація наданих в оперативну оренду необоротних активів.

По-третє, до цієї групи витрат відносять інші операційні витрати, що пов'язані з господарської діяльністю, а саме: витрати на формування страхового резерву банками та небанківськими фінансовими установами; суми нарахованих податків і зборів, для виробників сільськогосподарської продукції – плата за землю, що не використовується в сільськогосподарському виробничому обороті, суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, відшкодування Пенсійному фонду витрат на виплату і доставку пенсій за винятком податку на прибуток, податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб, торгових патентів та пені, штрафів, неустойки; витрати на інформаційне забезпечення (література, періодичні видання, Інтернет-послуги).

Фінансові витрати включають відсотки за користування короткостроковими і довгостроковими позиками банків, банківським овердрафтом; відсотки за облігаціями випущеними, векселями виданими; дисконт за облігаціями, амортизацію інших знижок, пов'язаних із позиками; відсотки за фінансову оренду активів. Ці витрати визнаються витратами звітного періоду за винятком тієї частини фінансових витрат, яка капіталізується та включається до вартості такого кваліфікаційного активу згідно з П(С)БО 31 «Фінансові витрати».

Фінансові витрати, крім капіталізованих, обліковують в бухгалтерському обліку на рахунку 95 «Фінансові витрати».

Інші витрати не відповідають витратам бухгалтерського обліку, тобто п. 29 П(С)БО 16. До інших витрат віднесено різні благодійні внески та виплати з певними обмеженнями їх розміру; витрати на створення резерву сумнівних боргів для банківських та небанківських фінансових установ; вартість вугілля та вугільних брикетів, безоплатно наданих за переліком професій, що встановлюється Кабінетом Міністрів України (працівникам вуглебудівних підприємств, їх пенсіонерам, інвалідам і ветеранам війни, сім'ям працівників, які загинули); витрати на природоохоронні заходи; витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів на строк до одного року. Ліцензії і дозволи строком більше одного року зараховуються до складу нематеріальних активів і підлягають амортизації.

Сума коштів або вартість товарів (робіт, послуг), що надаються Державному бюджету або місцевим бюджетам, неприбутковим організаціям, обмежена розміром включення до складу інших витрат у розмірі 4 % від оподаткованого прибутку попереднього звітного року. Сума коштів, що перераховано роботодавцями профспілковим організаціям також обмежено у розмірі 4 % оподаткованого прибутку, але зазначено, що у випадку від'ємного результату попереднього звітного року, сума коштів визначається за даними попередніх чотирьох звітних років. Кошти, що перераховуються всеукраїнським об'єднанням осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи при дотриманні певних умов (чисельність таких осіб за основним місцем роботи повинна бути не менше 75 %), включаються до складу інших витрат у розмірі, що не перевищує 10 % оподаткованого прибутку попереднього звітного року. Сума коштів або вартість майна, передана для цільового використання з метою охорони культурної спадщини установам науки, освіти, культури, заповідникам, музеям, музеям-заповідникам, виробникам національних фільмів та аудіовізуальних творів, включаються до складу інших витрат у розмірі не більше 10 % оподаткованого прибутку попереднього податкового року.

До складу інших витрат включаються такі витрати: від'ємна різниця між доходом і балансовою вартістю об'єктів основних засобів і нематеріальних активів; балансова вартість ліквідованих необоротних активів; собівартість реалізованих запасів; від'ємне значення об'єкта оподаткування, яке утворилося в попередніх податкових періодах; витрати, які виникають у результаті операцій особливого виду (ст. 153) до яких відносяться операції за розрахунками в іноземній валюті, з пов'язаними особами, з борговими вимогами та зобов'язаннями, з виплати дивідендів, з відступлення права вимоги, із застави майна, з лізингу, з торгівлі цінними паперами, з управління майном тощо; витрати підприємств і організацій різних видів діяльності, порядок оподаткування яких розкрито у відповідних статтях - виробників сільськогосподарської продукції (ст. 155), страховиків (ст. 156), неприбуткових установ та організацій (ст. 157), нерезидентів (ст. 160-161); витрати, пов'язані із впровадженням енергозберігаючих технологій (ст. 158); витрати, пов'язані з безнадійною та сумнівною заборгованістю (ст. 159). Крім того, до складу інших витрат включаються суми коштів або вартість майна, що перераховано організаціям роботодавців як членські та цільові внески, але не більше 0,2 % фонду оплати праці за звітний податковий рік.

Існують види витрат, що не включаються до складу витрат при визначенні оподаткованого прибутку.

До такої групи включаються витрати, що пов'язані з організацією та проведенням прийомів, презентацій, свят, розповсюдженням подарунків, на придбання лотерейних білетів та на фінансування особистих потреб фізичних осіб (крім витрат, що пов'язані із розповсюдженням реклами).

Платежі на користь комітента, принципала тощо за договорами комісії, агентськими договорами та іншими аналогічними договорами – це платежі, які проходять через рахунок підприємства транзитом. Ці платежі не включають ні до доходу, ні до витрат. Така ж норма передбачена в бухгалтерському обліку відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом МФУ від 29.11.99 р. № 290. В бухгалтерському обліку такі платежі відображають як інші вирахування з доходу по дебету субрахунку 704 «Вирахування з доходу».

Суми попередньої (авансової) оплати товарів, робіт, послуг постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам не включаються до складу витрат; ці суми будуть включені до складу витрат при передачі відповідних товарів у виробництво або реалізацію та (за принципом нарахування) при отриманні відповідних послуг, робіт.

Погашення основної суми отриманих позик, кредитів не відноситься до складу витрат, так як при їх отриманні не формуються доходи платника податку. Виняток становлять суми поворотної фінансової допомоги.

Усі витрати, пов'язані з придбанням (виготовленням, будівництвом) основних засобів та подальшим їх поліпшенням (реконструкцією, модернізацією), з придбанням нематеріальних активів та видобутком корисних копалин не включаються до складу витрат у момент їх здійснення, а включаються в подальшому у сумі нарахованої амортизації. Порядок нарахування амортизації розкрито у ст. 144-148 Податкового кодексу України.

Не включається до складу витрат суми, пов'язані з оподаткуванням дивідендів, що нараховуються платником податку на прибуток. Дивіденди сплачуються за рахунок чистого прибутку, в бухгалтерському обліку їх нарахування відображають по дебету субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді».

До складу витрат платника податку не включаються суми податку на прибуток, суми податку на додану вартість, податок з доходів фізичних осіб, вартість торговельних патентів. Податок на додану вартість, сплачений постачальникам (кредиторам) у складі вартості товарів (робіт, послуг) включається до складу

податкового кредиту для подальшого зменшення податкового зобов'язання з ПДВ на цю суму. Підприємства (організації), які не зареєстровані платниками податку на додану вартість (з причин наявності відповідних пільг або незначного розміру доходу, який дозволяє не реєструватись платниками ПДВ), сплачений постачальникам у складі вартості товарів (робіт, послуг) включають до вартості цих товарів з подальшим віднесенням до витрат у складі вартості цих товарів (робіт, послуг).

Стосовно ситуації, коли підприємство одночасно виконує операції, які підлягають та не підлягають оподаткуванню ПДВ, то, як і раніше, до сум податку, які платник має право віднести до податкового кредиту, включається та частка сплаченого постачальникам ПДВ, яка відповідає частці використання таких товарів/послуг в оподатковуваних операціях згідно з п. 199.1 Кодексу; за неоподатковуваними операціями сплачений ПДВ включається до вартості придбаних товарів.

Вартість торгових патентів зменшує податок на прибуток, отриманий від діяльності, яка підлягає патентуванню, що підлягає сплаті до бюджету. Якщо підприємство здійснює одночасно діяльність, яка підлягає та не підлягає патентуванню, прибуток від цих видів діяльності визначається окремо, і відшкодування вартості торгових патентів здійснюється тільки за рахунок податку на прибуток від тих видів діяльності, які підлягають патентуванню. Для цього платник податку веде окремий облік доходів і витрат, що отримано від діяльності, яка підлягає патентуванню, та визначає об'єкт оподаткування. Від'ємне значення як результат розрахунку об'єкта оподаткування від ведення діяльності, яка підлягає патентуванню, відшкодовується за рахунок доходів, отриманих у майбутніх податкових періодах від такої діяльності.

Витрати підприємств на утримання материнських компаній та інших органів управління, які є юридичними особами, не включаються до складу витрат і здійснюються за рахунок прибутку, який залишається в розпорядженні підприємств.

Суми штрафів, пені, неустойки не відносяться до витрат як такі, що виникають у результаті недоліків у господарській діяльності, і на їх суму відповідно не зменшується оподатковуваний прибуток.

До складу витрат не включається вартість послуг з консалтингу, маркетингу, реклами, роялті (крім сфери телебачення і радіомовлення, авторських і суміжних прав на кінематографічні фільми, музичні та літературні твори), що придбаваються у нерезидентів (крім постійних представництв нерезидентів), яка перевищує 4 % доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без врахування податку на додану вартість та акцизного податку за попередній звітний рік. Взагалі всі витрати, що пов'язані з цими послугами, не включаються до складу витрати, коли нерезидент має офшорний статус. Крім того, до складу витрат не включається роялті, які виплачуються щодо об'єктів, права інтелектуальної власності на які вперше виникли у резидента України, якщо нараховується особі, у державі якої роялті не підлягає оподаткуванню, якщо нараховуються юридичним особам, що звільнені від оподаткування або оподатковуються за нижчими ставками податком на прибуток, та особам, які сплачують податок у складі інших податків (крім фізичних осіб).

Вартість інжинірингових послуг, що придбаваються у нерезидентів (крім постійних представництв) не включаються до складу витрат у разі перевищення 5 % митної вартості імпортного обладнання. Взагалі не включається до складу витрат вартість інжинірингових послуг, що придбано у нерезидента з офшорним статусом і, який не є бенефіціарним (фактичним) утримувачем (власником) таких послуг.

Таким чином, можна зробити висновок, що в даній статті поглиблено уявлення щодо визначення понять витрат від операційної діяльності та інших витрат. Поряд з цим, розробка напрямів зближення податкового та бухгалтерського обліку потребує свого подальшого теоретичного та прикладного вивчення. Так, зокрема, слід

впроваджувати методику оцінки витрат і критеріїв їх формування на підставі принципів, що викладені у міжнародних та національних положеннях (стандартів) бухгалтерського обліку.

Отже, подальші дослідження доцільно вести у напрямку розробки конкретних пропозицій стосовно шляхів поєднання принципів бухгалтерського та податкового обліку, розробки методичних вказівок щодо порядку формування об'єкта оподаткування податком на прибуток практикуючим бухгалтерам

Список літератури

1. Давидов Ю.Г. Передумови удосконалення обліку й контролю непрямих витрат на підприємствах харчової промисловості / Юрій Григорович Давидов // Наукові праці Кіровоградського державного технічного університету. Економічні науки. Ч. I. – Вип. 4. – Кіровоград: КДТУ, 2003. – С. 148–156.
2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998. – 736 с.
3. Податковий кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу до докум.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затв. наказом Мініфіну України від 31.12.1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до докум.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про положення про державне регулювання цін (тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних утворень» від 22.02.1995 р. № 135 // Збірник постанов Уряду України. – 1995. – № 5. – С. 127.
6. Шляхов Є.В. Собівартість продукції – сучасні теоретичні і практичні питання / Є. В. Шляхов // Наукові праці Кіровоградського державного технічного університету. Економічні науки. Ч. I. – Вип. 4. – Кіровоград: КДТУ, 2003. – С. 514–518.
7. Хендриксен Э.С. Теория бухгалтерского учета / Э.С. Хендриксен, М.Ф. Ван Бреда ; пер. с англ. ; под ред. проф. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 576 с.

Г. Назарова

Основные принципы формирования затрат предприятий с целью определения объекта налогообложения налогом на прибыль

В статье обобщены основные принципы формирования затрат от операционной деятельности и прочих затрат предприятий – плательщиков налога на прибыль. Определены временные и постоянные налоговые разницы при формировании затрат предприятий. Обобщена структура затрат и порядок их формирования на основании данных бухгалтерского учета.

G. Nazarova

Basic principles of forming of profits of enterprises with the purpose of determination of object of taxation an income tax

In the article basic principles of forming of profits from operating activity and other profits of enterprises – payers of income tax are generalized. Temporal and permanent tax differences are certain at forming of profits of enterprises. The structure of earnings and order of their forming is generalized on the basis of information of record-keeping.

Одержано 16.03.12